

บทคัดย่อ

ชุมชนบ้านห้วยน้ำริน ตำบลทุ่งปี อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นชุมชนชาวเขาเผ่าม้ง และมีชาวกะเหรี่ยงอยู่ด้วยจำนวน 3 ครัวเรือน มีบ้านกะเหรี่ยง บ้านคนเมือง ท่าแพและปางช้าง อยู่ใกล้เคียง จึงเป็นมีนักท่องเที่ยวเข้าชมบ้านห้วยน้ำรินทุกวัน ๆ ละ 50-100 คน คณะนักวิจัย จึงได้จัดโครงการวิจัย เรื่อง “การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนบ้านห้วยน้ำริน อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่” ขึ้น โดยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานภาค (สกว.ภาค)

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคนและองค์กรในชุมชน ศึกษาอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาชนเผ่า พัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และพัฒนาศักยภาพของชุมชนในด้านการจัดการและการประสานงานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ทำการวิจัยโดยวิธีการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research - PAR) เก็บข้อมูลทุติยภูมิจากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ การจัดเวทีชุมชน การทดลองจัดการท่องเที่ยวปีใหม่ม้ง

ผลจากการวิจัย ทำให้ทราบประวัติศาสตร์ของชนเผ่าม้งโดยสังเขป ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประชากร การศึกษา ระบบการผลิต ปฏิทินการผลิต วิถีชีวิตทั่วไปและความรู้ความเข้าใจของผู้คนในชุมชนต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สำหรับด้านการศึกษาภูมิปัญญาชนเผ่าม้ง ได้ทำการศึกษานิทาน ดนตรี (แคน) บทเพลง สุภาษิตและพิธีกรรมไหว้ที่สำคัญของชนเผ่าม้ง

ในด้านการพัฒนาองค์กร ได้จัดตั้งและพัฒนาองค์กรในชุมชนขึ้น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านและบ้านพักพื้น กลุ่มสวนพฤกษศาสตร์ชุมชน กลุ่มผลิตหัตถกรรมจากเครื่องเงิน และกลุ่มผลิตหัตถกรรมจากวัสดุธรรมชาติ

เมื่อองค์กรต่าง ๆ ภายในชุมชนได้รับการพัฒนาแล้ว ชุมชนบ้านห้วยน้ำรินจึงได้จัดให้มีการท่องเที่ยวม้ง โดยการเป็นเจ้าภาพจัดงานปีใหม่ม้ง ในวันที่ 24 ธันวาคม 2547 มีชาวม้ง นักท่องเที่ยวต่างชาติ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐ และสื่อมวลชนเข้าร่วมประมาณ 700 คน

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย ภาครัฐควรจัดตั้งชุมชนบ้านห้วยน้ำรินให้เป็นหมู่บ้านตามกฎหมายและทำการพัฒนาแหล่งน้ำสำหรับการบริโภคในชุมชน ส่วนข้อเสนอแนะในเชิงวิชาการ

นั้น ควรจะมีการทำวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ เป็นต้น

Abstract

Huay Nam Rin Village is a community of Hmong tribe and three Karen households. There are some nearby Khon Muang Villages, Karen Villages, elephant camps and rafting camps. These places are eco-tourism area. There are estimated 50 – 100 tourists visit Huay Nam Rin a day. Therefore, the research project entitled **“Eco-Tourism Management by the Community of Huay Nam Rin Village Mae Wang District Chiang Mai Province.”** was set up.

The objectives of the project are to develop the people, the community organizations. To study and preserve tribal culture and tribal wisdom. To develop the form of eco-tourism management by the local people. It is also to encourage the local people to manage the eco-tourisms by themselves.

The research is Participatory Action Research – PAR. Data was collected by in-depth interview group process and documentary study.

Results of the research are the Hmong history, geography, population, education, production calendar, local life style and understanding in eco-tourisms of the people in Huay Nam Rin Village.

The research activities are also studied the Hmong folk tales, music, song, proverbs and some important medicinal plants.

The results of the development are to establish 4 groups of the local organizations, Local Culture Center and Home Stay Group, Community Forestry Group, Silver Handicraft Group and Wooden Handicraft Group.

The last activity was Hmong New Year Festival in December, 24, 2003. The participants were estimated to be 700 people, the Hmong from the other six villages, tourists and government agencies officers.

The suggestions of the research are as follow :

1. Register the Huay Nam Rin Village to be legal village
2. Construct water supply by government organization
3. Conduct further research concerning the resources, water and forest, management.